

Indhold:

Hørindustriens mønstre	side 3
Bog anmeldelser	side 10
Gang i garnet	side 15
Tur til Slesvig og Holsten 8. til 10. juni 2012	side 17
Noter	side 17
Kulturarv på nettet	side 18
Bog anmeldelse	side 20
Telefonliste for TENENs bestyrelse mv.	side 23
Bagsidefryns: The History of APRONS	side 24

Bladets sideantal er fastlagt under hensyn til portobestemmelserne.

TENEN Dansk Tekstilhistorisk Forening

Formand: Annet Laursen Skjelsager, Dorthesvej 2, 3520 Farum, telefon 44 95 05 55

Næstformand: Lone de Hemmer Egeberg, Teglgården 66 st.th, 3460 Birkerød,
telefon 45 81 05 05

Kasserer: Bent Bille, Søndergade 66, 5620 Glamsbjerg, telefon 64 72 15 65

REG.NR. 1551 GIROKONTO 1430130 • SWIFT-BIC: DABADKKK IBAN: DK23 3000 0001 4301 30

Medlemskab tegnes hos kassereren. I 2011/2012 er prisen pr. år 250 kr.

Husstandsmedlemskab koster 300 kr.

Medlemmer får tilsendt tidsskriftet TENEN.

TENEN – Danish Society for Textile History

Tidsskriftet **TENEN**

Redaktion: Annet Laursen Skjelsager, Dorthesvej 2, 3520 Farum, telefon 44 95 05 55,

ePost silke-annet@silke-annet.dk • Vibeke og Frits Lilbæk, telefon 23 92 42 85,

ePost vofl3450@gmail.com

Sats og billedbehandling: Frits Lilbæk • Digitaltryk: VesterKopi • ISSN: 0906-9526

Copyright © TENEN og forfatterne • 31.08.2011

TENEN udkommer fire gange om året – sidst i månederne august, november, februar og maj. Deadline for redaktionelt stof er seks uger for eller efter aftale med redaktionen.

Artikler og indlæg sendes til redaktionen

fx med ePost – eller maskinskrevet med brevpost. Tekst og illustrationer adskilt.

Annoncepriser: 1/1 side: 525 kr. 1/2 side: 300 kr. 1/4 side: 185 kr. 1/8 side: 135 kr.

Ældre numre af TENEN kan købes ved henvendelse til foreningens kasserer
– så længe lager haves. Prisen er 65 kr.

Ændring af sendeadresse meddeles til kassereren.

Internet: <http://tenen-dk.homeunix.org/tenen>

Hørindustriens mønstre

Rundt om i vort land har der eksisteret hørfabrikker. De har stort set haft en fælles skæbne: De er oprettet i mellemkrigstiden; nu kunne industrien overtage det uhyre tidskrævende håndarbejde, der før skulle til, inden man kunne tage sit nye linned i brug. I valutarestriktionernes tid og i tiden med lukkede grænser under anden verdenskrig trivedes hørfabrikkerne; men fra 1945 blev betingelserne for dansk hørproduktion vanskeligere og vanskeligere. En efter én måtte fabrikkerne lukke eller gå over til at arbejde med andre materialer end hør.

Efterhånden som fabrikkerne lukkede, blev deres maskiner skrottede, og fabrikernes mønsterbøger kom ud af brug og begyndte at forsvinde. Kan vi opspore de mønstre, der er tilbage? Måske kan TENENs læsere bidrage med viden, så at vi kan få så god en oversigt som muligt over de forskellige fabrikkers repertoireer.

Tommerup

Hvad de to Tommerup fabrikker, *Hørfabrikken i Tommerup* og *Tommerup Væveri* angår, har vi det enestående held, at rigtig meget var intakt, da Hørvævmuseet på Krengerup blev oprettet med Tommerup Væveri som udgangspunkt.

Historien

De to Tommerup fabrikkers historie er beskrevet flere andre steder. TENENs hjemmeside har et link til museet, og der kan historien læses. En mere fylldig og udmærket skildring fås i Christian Schultz' lille bog *Fra håndværk til industri*, ISBN 87-

989557-0-5. Derfor kun her i kortshed de to fabrikkers historie:

Hørfabrikken i Tommerup hed, da den blev oprettet i 1918, *Hørskætteriet i Tommerup*. Fabrikken købte hørplanter af landmændene, gjorde dem parat til spinding, sendte den heglede hør til Irland, fik den spundet og kunne sælge garnet. I 1927 supplerede man med et væveri og tog i den anledning navnet *Hørfabrikken i Tommerup*. Til at indrette væveriet ansatte man en driftsleder ved navn Edmund Reindel. Han var af tysk væverslægt. Faderen Otto var uddannet i Gera, syd for Leipzig. Fordi han under sin uddannelse havde fået diplom i drejervævning, headhuntede Wessel og Vett ham i 1905. Den da 14-årige søn Edmund kom straks i væverlære og fik en solid væveruddannelse på forskellige væverier i København, så det var en dygtig mand, Hørfabrikken fik ansat. Han købte brugte vævemaskiner i Krefeld i Tyskland, fik også nogle mønstre derfra, og Tommerup varer fik hurtigt ry for høj kvalitet. Efter fem års ansættelse forlod Reindel Hørfabrikken efter uenighed om nogle betalinger, og han åbnede i 1933 et nyt væveri, Tommerup Væveri. I praksis deltes markedet på den måde, at Hørfabrikken fortsatte med at afsætte sine varer ved hjælp af dørsælgere, medens Reindel kun solgte en gros til butikker. Begge væverier klarede sig godt, takket være Valutacentralens restriktioner. Det var en fordel at arbejde med indenlandske produkter, så skulle man ikke søge om valutatilodelinger. Tommerup væveri lavede ikke garn, men købte blandt andet garn fra Hørfabrikken. Denne satsede imid-

lertid stadig på garnfremstilling og supplerede i 1939 sin maskinpark med spindemaskiner, så at man sparede omvejen ad Irland. Det viste sig at være en stor fordel, da Hitler året efter lukkede Danmarks grænser. Nedgangstiderne for hørproduktion efter 1945 ramte begge Tommerup væverierne hårdt. Tommerup Væveri var i 1954 ved at måtte lukke helt, men Reindel klarede sig ved at købe den nedlagte kommuneskole i Koelbjerg ved Vissenbjerg og fortsætte en produktion med ni vævemaskiner. Det gik frem til 1969, hvor sønnen Kurt, der i 1962 havde afløst E. Reindel som direktør, måtte stoppe helt og tage andet arbejde.

Hørfabrikken måtte lukke i 1959, alt skulle skrottes, også det kun 15 år gamle spinderi. Kurt Reindel overtalte sin far til at købe nogle af de væve, der nu blev overflødige. På den måde kom Hørvævmuseet til at rumme maskiner fra begge de tidligere væverier, da Kurt Reindel i 1993 forærede det nyoprettede museum alt materiel fra sit væveri. Maskinerne havde da stået i 24 år uden at arbejde.

Fra Hørfabrikken til Tommerup Væveri

To af de væve, Reindel-familien overtog fra Hørfabrikken i Tommerup, adskiller sig stærkt fra de øvrige væve, som Tommerup Væveri ejede, de må have et kapitel for sig:

Almindelige jacquardvæve, hvad enten det er håndvæve eller maskinvæve, styres som bekendt af hulkort. Man hugger huller i kortene efter en patrontegning, dvs. et kvadreret ark, der gengiver hele det ønskede mønster. Bundfladerne og mønsterfladerne skal naturligvis

have en grundbinding, og den må man tegne med på patronpapiret.

Damaskvæve er karakteristiske ved at have to funktioner. Én afdeling af væven sørger for grundbindingen, og en anden afdeling skal sørge for mønsteret. I håndvæven har man ét sæt tramper til grundbindingen og et andet arrangement til at styre mønsteret. Noget lignende gør sig gældende for damask-maskinvæve. De to væve fra Hørfabrikken er damaskmaskiner. Hulkortene laver kun mønsteret, og en ret kompliceret indretning laver grundbindingen. De er indstillet til at lave en 8-binding satin som grund, med skudvirkning i mønsteret og kædevirkning i bunden. Den slags maskiner har åbenbart været opfattet som lidt for komplicerede, så der er ikke lavet mange af dem. Derfor er vores to maskiner så sjældne, at besøgende fagfolk besværges om at passe godt på dem.

Det var det tekniske; nu til værnerne fra damaskmaskinerne: Den ene maskine vævede duge i 145 centimeters bredde, og den anden vævede tilsvarende servietter. På Hørfabrikken brugte man hørgarn 80/1 i kæde og hør 60/1 i skud; men ifølge Kurt Reindel tilpassede man på Tommerup Væveri maskinerne til vanen der på stedet, som var 40/1 i kæde og 30/1 i skud. Det blev gjort ved, at man fjernede halvdelen af ovenmaskinens platiner, så behøvede man ikke at ændre på hulkortene. Når vi i dag ser en dug i et af fabrikkens mønstre, behøver vi blot at undersøge trådtætheden for at vide, om den er vævet det ene eller det andet sted og dermed før eller efter Hørfabrikkens lukning.

Materialer, der reddede livet

Vi ved, hvordan det går til, når man overtager materiel fra en virksomhed, der nedlægges: “Hent, hvad du kan bruge – og sørg for at få det gjort, inden det er blevet kørt bort i affaldscontainerne!” Kurt kom ud fra Hørfabrikken med nogle bunker hulkort til damaskmaskinerne og en stor bunke patrontegninger af forskellig art, som nu har ligget i 50 år og ventet på at blive gennemset.

Lad os først se på de reddede hulkort, som satte Tommerup Væveri i stand til at betjene de kunder, der kom til at savne leverancerne fra den nedlagte fabrik. Man kunne levere følgende dessiner: HD301 “Vinranke” (eller “Drue”), HD302 “Rosenbort med moiré”, HD303 “Fransk Anemone”, HD304 “Knipling med Prik”, HD305 “Rakle”, HD306 “Tommelise”, HD307 “Stortern”, HD308 “Granatæble”, HD309 “Hjertebånd”, HD310 “Høst” og HD311 “Marguerite med Krone”. HD er en forkortelse for hør-damask.

Næsten alle de maskiner, Kurt Reindel forærede os, er nu i drift. Den eneste, vi endnu mangler at få gjort klar, er netop damaskdugevæven. Vi arbejder hårdt på at få den i gang, og vi er begyndt på at restaurere nogle af de gamle hulkort, så at vi kan lave prøvevævninger efter de gamle mønstre. Damaskservietvæven er så småt i gang med at væve servietter til dugen “Knipling med Prik”. Af patrontegningerne til de elleve mønstre har kun den til “Hjertebånd” overlevet. Vi er startet med restaureringen af hulkortene til det mønster; men vi håber, at de øvrige hulkort er i en forfatning, så at de kan sættes i stand, uden at vi behø-

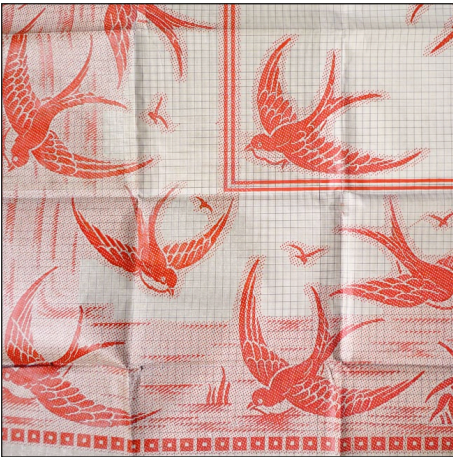
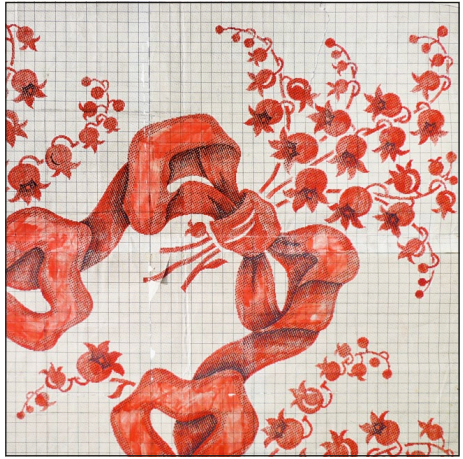
ver patronerne. Disse elleve mønstre kender vi, fordi de findes i Tommerup Væveris prøvebøger. Kun to af dem er ikke med blomster- eller bladmotiver, nemlig “Knipling med Prik” og “Stortern”. På dug 306 sidder Tommelise på sit åkandeblad inde i en cirkel; over hende flyver sommerfuglen, og omkring hende er planter og blomster.

Den tredje væv, Reindel købte fra Hørfabrikken, er den, Kurt kalder navnevæven. Det er en jacquardvæv med en såkaldt figurovermaskine med 64 platiner, der med små let udskiftelige hulkort kan lave langsgående striber med mønstre eller bogstaver fx i viskestykker eller håndklæder. Det står ham ikke helt klart, hvor meget han i forvirringen fik med af de kort, for de blev blandet med dem, Tommerup Væveri havde i forvejen; et par af vores figurmønstre ser ud til at forekomme i Hørfabrikkens udvalg, blandt andet stribemønsteret “Gaffel og Ske” jf. nedenstående brev fra Margit Ambeck.

Hørfabrikkens mønstre – et fund

Medens jeg var i gang med at gennemse Hørfabrikkens efterladenskaber, fik jeg et brev fra et medlem, Margit Ambeck. Intetanende greb Margit ind i mit arbejde, fordi hun havde læst artiklen om Kolding Hørfabrik i TENEN 21/2. Jeg har fået lov til at citere fra Margits brev: “... der var jo også Tommerup. Jeg ved ikke engang, om den stadig eksisterer, men i mange år var navnet alene en kvalitetsgaranti.

Mens jeg i sin tid var ansat i Fredericia 1956-60, kom en dørsælger fra Tommerup hørfabrik. Han var

sendt ud til alle byens lærere, fordi vi havde fri Fastelavnsmandag.

Jeg købte en stor bordslug af mønsteret Åredugen, 4 viskestykker med indvævet "glas" og "bestik" samt – min sparsommelighed fornægter sig ikke – stof til 10 alm. viskestykker, – som jeg fik til at strække til 12.

Dugen har været – og er stadig – min festslug, men har desværre skygger efter et par rødvinpletter. De 12 viskestykker holdt i 30 år; og de specielle blev givet til et af børnene og holder faktisk endnu".

Margit fortæller lidt videre om andre af sine hørhåndklæder og – viskestykker og konkluderer: "Har man en gang - ikke spist af bliktal-lerken - men tørret af med hør, kan andet ikke konkurrere".

Mønsteret på Åredugen er kønt og let. Det ligner virkelig de ådrede træflader, der var moderne i de år. Ved det næste bestyrelsesmøde i TENEN fik jeg lov til at se og fotografere Åredugen. Så skete det kort efter, at bestyrelsesformanden på spejdernes loppemarked i Farum havde fundet et eksemplar af Åredugen, og den tilhører nu Hørvævs-museet!

Patronerne fra Hørfabrikken i Tommerup

Det var med spænding, jeg begyndte at blade i den – utrolig støvede - 50 år gamle bunke af patrontegninger. Der er ca. 175 patroner. De fortæller selvfølgelig en del om Hørfabrikkens produktion gennem tiderne; men hvor meget, ved jeg ikke. Et

←

ØV: Patron - Tysk mønster til servietter.

ØH: Patron 505.

MV: Patron 696 - Klematis.

MH: Patron 735 - Bordtæppe.

NV: Patron 1262.

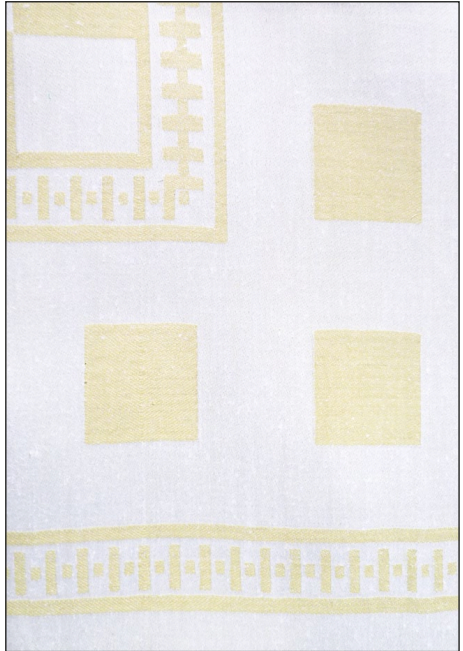
NH: PatronNN - Hjertebånd.

fingerpeg kan det være, at der som ovenfor fortalt mangler patroner til ti af de elleve reddede sæt hulkort. Sandsynligvis har vi altså kun fået overleveret et lille del af Hørfabrikkens mønstre. Jeg vil prøve at nævne nogle momenter, der kan give et overblik. Måske kan det være nyttigt, når man skal prøve at identificere for eksempel en slug.

På bagsiden af de allerfleste af tegningerne er skrevet nogle sparsomme oplysninger. Ikke alle har været nemme at tyde; men man kan alligevel øjne et system. Der kan være oplysninger om mønsterets navn og af produktets art og karakter, der kan være datoer, navn på leverandører eller aftagere, tekniske anvisninger af forskellig art, og næsten alle er forsynet med et nummer på dessinet.

Varetyper

Det fremgår for det meste, hvilken slags stof patronen er beregnet til. Duge og servietter udgør hovedparten. Håndklæder/viskestykker har oftest et mønster, der ikke kræver nogen særlig patron. Derfor er der kun to håndklædemønstre i samlingen, det ene med navnet Roser. Jeg ser nu mest nogle stive blade og en langsgående bjælke; det andet er til "HH Forretning", det har et ådret mønster, der minder om den omtalte Åredug. En varetype, der forekommer hyppigt, er korsetstof; der ligger 20 patroner i samlingen – de fleste korsetstofmønstre har lette, luftige figurer som mønster. Andre typer stof forekommer sjældent: tre patroner er til møbelstof, mens der kun er en enkelt forekomst af hver med betegnelserne kjoletøj, bordtæppe og gardinstof.

ØV: HD302 - Rosenbort med moiré
NV: HD306 - Tommelise

ØH: HD304 - Knipling med prik
NH: HD307 - Stortern

Mønstertyper

Selve mønstertegningerne giver selvfølgelig et indtryk af stoffernes udseende. Jeg har i mine notater forsøgt at antyde mønstrene; det kan dels være en hjælp, hvis man vil finde frem til en patron, dels kan man derigennem komme frem til en art systematik.

Den foretrukne mønstertype er noget med blomster. Der er 111 patroner med blomstermotiv, naturalistiske og stiliserede, spredt over fladen eller i buketter eller ranker. Ellers forekommer de traditionelle skaktern, mæanderborter, cirkler, stjerner, nåleagtige figurer, krydser og bølgestriber. Dyrefigurer er der kun få af: Firmaet Thor har bestilt adskillige dessiner med måger. En enkelt patron har en flade med mange flotte, forskellige svaler, mønstret ved navn Bikube har selvfølgelig en bikube, og dertil hører bier og blomster. Et mønster har en bort og nogle diagonale bjælker, der ser ud til at være helt fyldt med kravlende orme! Kun én patron har en menneskelig figur: en mand med flagrende kappe og hjelm står mellem blomster af legemsstørrelse med den ene fod på en træstub og blæser i lur; det fremgår ikke, hvilken slags tekstil dette mønster er beregnet til.

Kunderne

Det ses, at Hørfabrikkens varer ikke udelukkende har været beregnet til dørsalg. En række firmaer har haft behov for leverancer til eget brug. Den bedste enkeltkunde har været firmaet Thor, som jeg i øvrigt ikke kender. Thor er repræsenteret ved elleve patroner. Det er ofte forskellige blomstermotiver; men de fleste patroner har måger som motiv.

Ø: Patron 879

N: Patron 787 - Korsetstof

Firmaet har åbenbart villet markere nogle bestemte år. I nogle af mønstrene indgår årstallene 1927, 1931, og tallet 51 er måske også et årstal. – Andre kunder er Motel Odense med sit navn indvævet i duge og servietter, Strandvejens Dampvaskeri, også med indvævet navn i duge, Soigneringsanstalten Adam har indvævet SA i duge i metermål, DSB har en stor krone i sine duge. Nogle duge og servietter har navne som en del af deres mønster. Mønstrene med “T Comp”, “Buster”, “Fritz Svensson”, “Gamle Bræddehytte” og det med to sammenflettede “WW” har næppe egnet sig til dørsalg heller. Endelig er Fællesforeningen nævnt som aftager på to patroner. På den ene har vi en af de meget få datoangivelser i samlingen: 22/12 1930.

Dateringer

Datering er ellers næsten umulig. Jeg har ikke fået øje på nogen udvikling i mønstertyperne, så man må bruge andre metoder. Bortset fra Fællesforeningens dato og Thors indvævede årstal findes der kun tre patroner med dato, nemlig 15/5 1915, 12/6 1915 og 9/8 1922. Alle

de datoer ligger langt forud for den tid, hvor Hørskætteriet i Tommerup blev til et væveri. De tekniske angivelser i de tre patroner er skrevet på tysk og med de gamle tyske bogstaver – hvad der i øvrigt er tilfældet med en lang række af de øvrige patroner. Her og der er der tilføjet en dansk oversættelse med latinske bogstaver. Mon ikke disse tyske patroner er nogle, som Edmund Rein del har bragt med sig til fabrikken, da han kom til Fyn?

*

Nu har jeg åbnet bunken. Det må nu overvejes, hvordan vi kan give en oversigt, der kan anvendes til at identificere Tommerup-tekstiler. Der kræves et større fotograferingsarbejde, hvis det skal blive godt. Forhåbentlig kan læsernes tilbagemeldinger give nyttige suppleringer.

Til mønstrene fra Tommerup Væveri har jeg mere umiddelbar adgang. Dem vil jeg fortælle om ved senere lejlighed. Hvis oplysningerne fra TENENS læsere kommer hurtigt, kan jeg nå at få dem med næste gang, redaktionen har plads.

Bent Bille

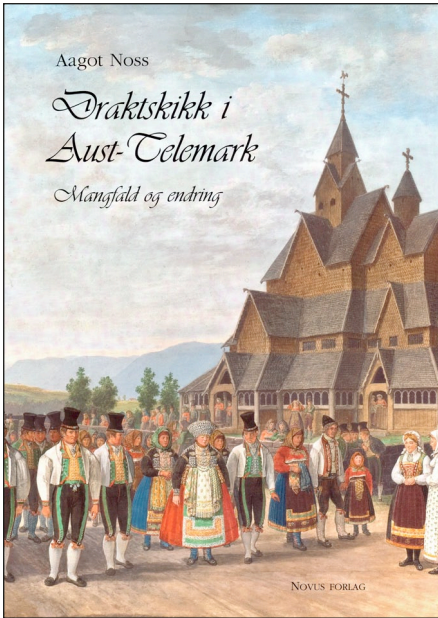

Bog anmeldelse:

Aagot Noss: *Draktskikk i Aust-Telemark – Mangfald og endring*. Instituttet for sammenlignende kulturforskning, Novus forlag, Oslo 2010. Skindbind, 195 sider, gennemillustreret i farve og sort/hvid, 21 × 28,5 cm, vægt 1,1 kg, vejledende udsalgspris NOK 325.

ISBN: 978-82-7099-582-0

Dette bind afrunder dokumentationen om kvindedragten i Telemarken. De to forrige beskrev Tinn området (1999) og Vest-Telemark (2003), og nu gælder det så den østlige del af Telemarken. Forfatteren har dermed i sin skriftrække bevæget sig til det østligste område af det, der fra gammel tid er blevet betegnet Vestfold. Mange læsere vil have

engagement og skarpsindige iagttagelser, som vi kender fra de øvrige bind. Det er netop de præcise optegnelser og fotos, der sikrer viden af enestående karakter. Det er kommet til veje i 1960-erne ved forfatterens i alt otte perioder med feltarbejde i området. Det er lykkedes at finde frem til kyndige og troværdige

informanter, de fleste født så tidligt som i 1880-erne. De støttes af skifter, tre fra 1690-erne, flere fra 1700-tallet og nogle fra 1800-tallet, samt af optegnelser af Moltke Moe fra rejser i 1880-erne og Richard Berge i første del af 1900-tallet.

Dragterne lader sig inddele i tre grupper:

- Stakk og liv fra slutningen af 1800 tallet til ind i 1900-tallet
- Beltstakk-klede (anden halvdel af 1800-tallet og ind i 1900-tallet)
- Raudtrøye (1600-tallet til anden halvdel af 1800-tallet)

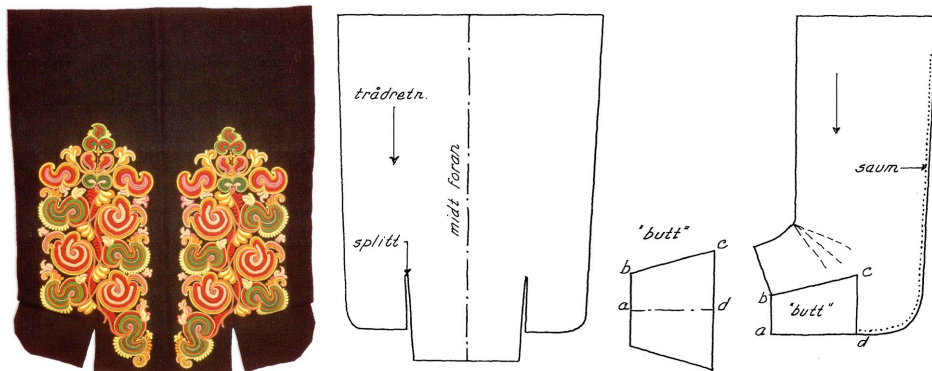
Stakk fremtræder som den væsentligste del af dragten, en nederdel af klæde eller andet uldent stof og med et tilsyet overliv, der kan være af varierende stoffer, gerne mønstrede eller med broderi. I hovedsagen er det brudedragter, der skildres, men af kommentarerne fremgår det punkt for punkt, at informanterne også har meddelt om mere dagligdags forhold. Stakk med det tilsyede overliv er gennemgående på vestlandet, når vi sammenholder med forfatterens forrige bind. Der er

Lærredsskjorte. Bø i Telemark 1844.

Halslinningen er broderet med rødt, grønt, rosa og sort uldgarn. Bryst- og ærmebroderi med blåt bomuldsgarn.

Initialer BODH 1844 – Birgit Olsdatter Håtveit 1822 – 1864.

Rosensømmet tøjstykke af vadmél til strømpe sok før sammensyning. Tegning efter kvindesokker fra Hovin i Telemark. Vadmélsokkerne var uden tå, men kunne have et strikket tåstykke syet til.

lokale variationer i betegnelser og materialer.

Under stakken bæres den hvide lærredsskjorte: i oplodform som vi kender det fra Danmark, men kun overdel. De ældste har glatte ærmer, uden den håndlinning, som ellers har været almindelig i Norge. Halslinning, brystslidsens kanter og ærmerne, enten med eller uden håndlinninger, er forneden prydet med de fornemste udsyninger i uld og silke. De er stærkt varierede også på den enkelte skjorte. Fra begyndelsen af 1800-tallet er mange af skjorterne syet af bomulds lærred, men også de er med broderier.

Den anden ejendommelighed, dog med lighed i Tinn-området, er de syede vadmélsokker, som har været i brug indtil omkring 1900. Mændene har brugt disse af gråt vadmél uden udsyning, men kvindernes var rigt broderet i den såkaldte rosensøm, af broget zephyrgarn på både yder- og indersiden af benet. Vadmélsokkerne var uden tå, men kunne have en strikket tåsyet tå. Sokker af denne type kendes fra gravfund, blandt andet i Herjolfs-

næs i Grønland, så tidligt som omkring år 1000, og det tilføjes, at de kan være ældre.

Hele dragten fra stakk til hovedtøj og fodtøj bærer præg af stærke gamle traditioner, som forfatteren diskuterer værket igennem. Kaster vi et blik til Thale Gjessings bog *Gudbrandsdalens Folkedragter* (Oslo 1949), beskrives også stakk som gennemgående i skifterne fra 1700-tallet, men dér af form som et selvstændigt skørt. Overliv eller snørliv var selvstændige dragtdele.

Både det nu foreliggende nye bind om Øst-Telemark og de mange forrige fra Aagot Noss' hånd rummer en enestående rigdom af detaljer, som vil være af interesse i alle sammenhænge både om materialer, dragtens historie og folkelivet i sig selv – kom i gang som læsere, og god fornøjelse!

Hanne Frøsig Dalgaard

Note: Et supplerende kortbilag kan downloades fra dette bladnummers side på Internettet.

Nordbomønstre: Dragtsnit fra middelealderen. Af Lilli Fransen, Anna Nørgaard og Else Østergaard. Aarhus Universitetsforlag 2010. 143 sider illustreret delvis i farver. Pris 248 kr. ISBN 978 87 7934 297 2.

I 2003 udgav Else Østergård *Som syet til jorden: Tekstilfund fra det norrøne Grønland* om de nordbo-dragter, der for snart 100 år siden blev fundet på Herjolfsnæs kirke-gård. Bogen blev anmeldt i TENEN 14. årg. Nr. 3, vinter 2004.

Nu følger så værket *Nordbomøn-stre: Dragtsnit fra middelalderen* med snitmønstre til ni dragter, seks hætteslag, to kalotter og to hoser i tre størrelser. Fundhistorien opri-dses af Else Østergård og Anna Nør-gaard gør rede for de overvejelser, man må gøre sig inden en rekon-struktion. Hvor tæt på originalen vil man? hvad skal den bruges til? Vil man bruge håndspunden eller maskinspunden tråd og hvilken væv? At dragten skal sys i hånden er næsten en nødvendighed, hvis kopien skal ligne.

Den udførlige be-skrivelse giver yderligere og væsentlig dokumentation for fremstillingsteknikken, samtidig med at den naturligvis vejleder nutiden.

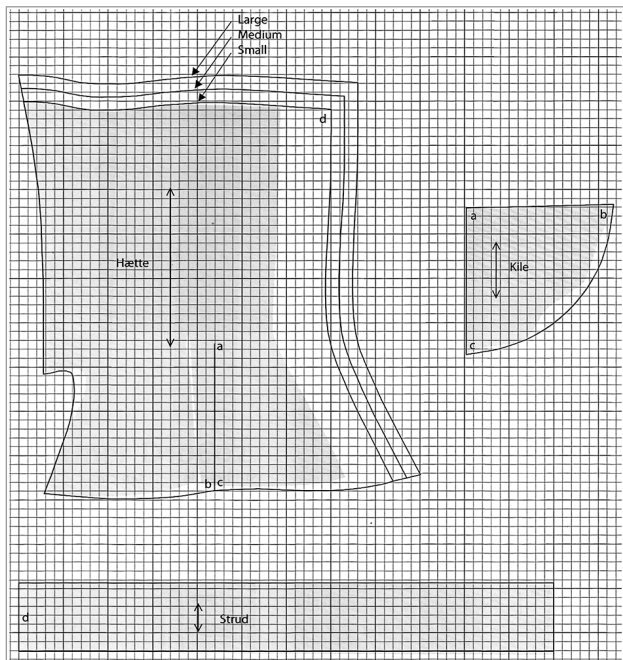
Hoveddelen er Lilli Fransens rekonstruk-tion af mønstre, udført efter målinger af drag-terne, der er blevet restaureret i flere om-

gange, men her er gengivet så tæt på den oprindelige tilskæring som muligt.

Mange deltager i dag i rollespil og vil gerne sy middelalderdragter til dette formål. Det gælder i høj grad også i USA, hvor man via nettet kan finde mange foreninger og for-retninger, der beskæftiger sig med ”creative ancestry” og ikke blot dyr-ker slægtsforskning, men også frem-stiller dragter. Dette store marked har været med til at bane vejen for disse to videnskabelige værker, der udkommer på både dansk og en-gelsk, og det skal vi være taknem-melige for.

Bogen foreligger i stort format, hvor de flotte snitmønstre kommer til deres ret og er lette at kopiere. Der er naturligvis litteraturhenvis-ninger.

Lone de Hemmer Egeberg

L'Orient des femmes vu par Christian Lacroix. Paris, Musée du Quai Branly 2011. 159 sider illustreret i farver. Pris € 32. ISBN 978-2-7427-9407-2.

Modeskaberer Christian Lacroix (f. 1951) har fra barnsben været betaget af orientens mystik, film, rejseberetninger og håndkolorerede postkort. Især illustrationerne af farvede stoffer med broderi virkede subtile, graciøse, forførende og samtidig fjerne, men dragende på den dragtinteresserede vordende designer.

Nu er han så blevet inviteret til at iscenesætte denne udstilling af den nære orientalske dragt gennem godt 100 år og har valgt at arrangere den som en rejse fra Syrien i nord til Sinais ørken i syd, således at man også får et godt indtryk af den jordanske og palæstinensiske kvindedragt. Og hvilken flot scenograferet færd!

Quai Branly har erhvervet og udstiller en lang række dragter samt

tilbehør, en privatsamler har udlånt sine skatte, og en række forskere har bidraget med kortere artikler om emner som broderi, smykker, indigo og de enkelte områders traditioner.

Med udgangspunkt i en pige-kjortel fra det 13. århundrede (fra Nationalmuseet i Beirut) illustreres broderiet som en tusindårig tradition med mulighed for personligt udformet æstetik.

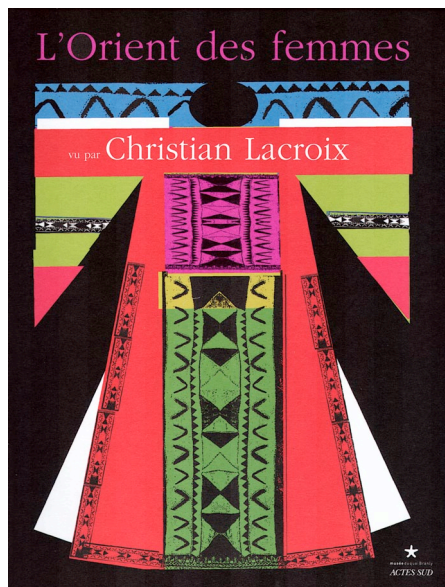
Eventyrlige vævninger og indigotryk vises, og glimtvis hører vi om de kvinder, der har frembragt stofferne og komponeret kunstværkerne. Små film viser på udstillingen dragtens drapering og beduinernes brug af dragt akkompagneret af musik og sang.

Skal udstillingen også ses som et politisk statement? Siden 1970'erne er opfattelsen af den nærorientalske dragt drejet i retning af noget tildækket, mørkt og begrænsende, men denne udstilling viser derimod en eksplosion i farver, snit, materialer og teknikker og giver dermed bidrag til et nuanceret syn. Publikum tager det til sig, og der er ingen tvivl om, at det vil inspirere modens verden.

Museets overinspektør Hana Al-Banna-Chidiac har forestået dokumentationen og redigeret de videnskabelige artikler, således at den ledsagende bog udgør et solidt fundament for videre forskning.

Udstillingen varede til 15. maj 2011 og bogen bliver stående.

Lone de Hemmer Egeberg

Gang i garnet

Der kom en mail fra min datter: *Gladsaxe biblioteks store sal den 27. januar 2011. Strikkeaften med Marianne Isager* – er det ikke noget for dig?

Jo! Naturligvis var det lige mig, da jeg har strikket et utal af hendes modeller og det, der var før hendes tid - nemlig fra Åse Lund Jensen.

Aftenens forløb var delt i to. Først holdt Marianne Isager et foredrag med personligt engagement. Derefter kunne alle de mange fremmødte se og købe hendes bøger, se og prøve hendes mange modeller. Og der var trængsel!

Mariannes historiske gennemgang førte både tråde bagud og fremad. Hun har sin lille butik i Tværsted ved den Jyske vestkyst. Det er også herfra mange af hendes idéer sættes i system. Japan er også en stor del af hende, da hendes mand har sit virke der.

Historien om strikkepigens starter lidt specielt: hun kunne i skolen ikke lide at strikke, hun får kun strikket den ene af to sokker, synes emnet er kedeligt og hun synes ikke, det bliver ret pænt!

Som 19-årig var Marianne Isager på Skals Håndarbejdsskole. Her var hun tvunget til at deltage i et tre ugers kursus i strik med Åse Lund Jensen (ÅLJ) som lærer. Det gik i starten ikke godt, for Marianne var på ingen måde tilfreds med sine produkter. Dette fik ÅLJ lavet om på. Kursisterne skulle nemlig helt i ÅLJs ånd strikke teknikprøver og samarbejde det med design. Et cirkelmønster i kontrast blev udslagsgivende. Marianne prøvede at få det til at hænge sammen med nogle vandrette linjer, og det lykkedes særde-

les flot. ÅLJ kunne ikke lade være med at fortælle, at hun selv havde arbejdet med tilsvarende idéer. Fra da af havde ÅLJ vist et godt øje til Marianne – hun kunne jo noget med former.

Et par år senere blev ÅLJ meget syg. Hun kontaktede Marianne med et budskab om at overtage hendes forehavende. Marianne følte sig bestemt ikke parat til dette spring – hun var et år henne i uddannelsen på Skolen for Brugskunst (nu Danmarks Designskole) i Kolding og troede hun skulle være stoftrykker. Hun var ung, lå i skilsmisse, havde en lille pige Helga og ingen penge – ”og så kan jeg jo ikke strikke”, sagde hun. Alt dette havde ÅLJ taget højde for bla. gennem aftaler med Henrichsens Uldspinderi i Skive. Åse Lund Jensens overtalelsesevner må have været store, for det blev, som hun ønskede det. Marianne Isager lærte at strikke og finde ud af, at

de forskellige teknikker faktisk kan arbejde for os, hvis de bruges rigtigt. Marianne var/er en dygtig tegner og designer, og det hele kom til at gå meget flot hånd i hånd. I dag kan hun bestemt også strikke ...

Marianne Isagers bøger bevidner hendes store kontakt med omverdenen. Hele kloden er hendes arbejdsplads og idekilde- lige fra huer og vaser i Peru, over stoffer og bånd i Afrika, Nepal og Grønland til kvinder i Japan.

Marianne lærte af ÅLJ at være kritisk mht. materialer og pasform. Helst skulle man kunne lave en haute couture-tegning og så bare strikke efter den. (ÅLJ var bl. a. uddannet dameskrædder i Illum). Det er nu ikke så ligetil hverken at fremstille eller bruge en sådan tegning, så det er nok meget godt, at strikkeopskrifterne er, som de er!

Hvad er det så, der inspirerer Marianne? Tja, det er vel alt, hvad der omgiver hende – havet, klitterne, folkløren og brugsgenstandene på museer i ind- og udland. Desuden lider hun som så mange andre, der

lige skal afprøve et eller andet, af, at en teknik skal bruges på så mange måder som muligt og i flest mulige sammenhænge.

Og ikke nok med det – hendes datter Helga er også blevet strikke-designer med eget firma i København.

Selv hørte jeg første gang om Marianne Isager i 1975-76, hvor jeg havde ÅLJ som underviser på Danmarks Lærerhøjskole (nu DPU). Jeg huskede nogle af Mariannes beretninger fra sin ungdom, så dem må jeg jo have fået fortalt dengang. Dette spændende foredrag var derfor for mig også et tilbageblik til mine første år på arbejdsmarkedet.

Ideen fra Gladsaxe Biblioteks side med strikkeforedraget var, at der i de følgende måneder på kommunens biblioteker skulle afholdes strikkecaféer. Er dette mon et tegn på, at håndstriking igen er inde i en opgangsperiode?

Glade forlod datter og mor biblioteket efter aftenens gode input.

gl og vl

Tur til Slesvig og Holsten 8. til 10. juni 2012

Foreningen påtænker en 3 dages tur til Slesvig-Holsten i juni måned 2012 – hvis der er interesse hos medlemmerne. Den foreløbige plan ser sådan ud:

1. *dag* startes tidligt om morgenen med transport til Fredericia eller Kolding, hvor vor bus venter. Så sætter vi kurs mod Danmarks vestligste grænseovergang mod Tyskland, Siltoft, hvor vi vil stå med et ben i hvert land. Efter en tur i marsklandet besøges den gammelkatolske kirke på øen Nordstrand, hvor man kan se flamske kirkekniplinger fra det 17. årh. Kniplingerne var i daglig brug endnu i slutningen af det 20. årh. Derefter besøges Nordstrander Töpferei, hvor man fortrinsvis laver saltglaseret keramik i moderne udformning. Over for keramikværkstedet bliver der lejlighed til at kigge indenfor i et lillebitte museum, som fortæller om og viser fund fra vadehavet og de sunkne byer. Dagen afsluttes i Friedrichstadt med gåtur eller evt. kanalford. Byen er bygget som en holdandsk by med kanaler. Overnatning i Meldorf.

2. *dag* indledes i Meldorf med besøg på Dithmarscher Museumsweberei. Herfra via Neumünster med besøg på Tuch+Technik Textilmuseum Neumünster til Rendsborg, hvor der overnattes efter et aftensmåltid i kanalrestauranten. Her planlægges en hyggelig sammenkomst med D-DK-Patchworkforum <http://d-dk-patchworkforum.eu> med bla. show-and-tell.

3. *dag* indledes med et besøg på Rendsburg Museum for Kunstjærnstøberi, og inden kursen sættes hjemad, forsøger vi at indpasse et besøg i Hedeby/Slesvig og/eller Gottorp slot og Fiskerbyen Holmen

Prisidé: Vi forventer, at turen vil kunne gøres for 1600-2000 kr. pr. person afhængig af om deltager antallet er 30 eller 20. Der indgår kørsel med turistbus fra Fredericia/Kolding og retur, to overnatninger i dobbeltværelse med morgenmad samt aftensmaden i Meldorf. Moms, chaufførens ophold og forplejning, samt gebyr til rejsegarantifonden er med i prisoverslaget. IKKE-inklusiv er: Transport til-og-fra startstedet, alle øvrige måltider, drikkevarer, enkeltværelser, personlige udgifter, guide, entréer samt evt. skatter og afgifter. Som nævnt er planerne endnu foreløbige.

Interesserede bedes snarest kontakte undertegnede, der vil fastlægge og koordinere denne spændende og indholdsrige tur. Send en mail til: slottved@privat.dk eller skriv til mig, adressen er: Hjarupvej 10, 6200 Aabenraa.

Lis Slottved

Noter

- Der er lavet en oversættelse af artiklerne på svensk om Överhogdalstapeterne i tidskriftet TENEN 21/4, maj 2011. Bestil gerne et eksemplar via en ePost-henvendelse til Lis Slottved - slottved@privat.dk – eller ved at fremsende en frankeret svarskuvert til Lis Slottved - adressen kan findes i foreningens kontakliste på næstsidste side i bladet. Medlemsnummer og -navn bedes oplyst.
- www.dressandtextilespecialists.org.uk ← under faneblad Resources kan man frit downloade tre hæfter: “Identifying Handmade and Machine Lace”, “Identifying Printed Textiles in Dress 1740-1890” samt “Identifying Textile Types and Weaves 1750-1950”.

Vibeke Ervø

Kulturarv på nettet - Mønstertjenesten i DFB

TENEN - Dansk Tekstilhistorisk Forening, har overtaget rettigheder og salg af Danmarks Folkelige Broderiers mønsterark og lysbilledserier. Arven er kommet på Internet – der er adgang fra TENENS hjemmeside.

Danmarks Folkelige Broderier 1954-1999. Om foreningen har Kirsten Rykind Eriksen givet sin øjenvidneskildring i TENEN 21. årgang nr. 3. Vi finder særtryk af denne som første punkt i arven, så de solide facts er klar.

Her er det hensigten at gå mere tæt på materialet, som det nu foreligger, efter at TENENS redaktør har skabt overblik og sørget for at supplere det fornødne.

I 1999 var Mønstertjenestens virke på Engelsholm Højskole endegyldigt slut. Alt eksisterende arkivmateriale blev omhyggeligt overdraget til Textilforum i Herning. Ikke siden slutningen af 1980-erne var der sket nyudgivelser, og der var blevet stilhed omkring sagen. Men TENEN udsprang til dels af det initiativ, der havde båret Danmarks Folkelige Broderier, og der blev derfor taget kontakt til Textilforum for at medvirke til at opretholde interessen for denne tekstile kulturarv. Foreningens publikationer er derfor blevet overladt til TENEN, og det er disse, som nu præsenteres i en let tilgængelig digital oversigt. Det gælder selve mønsterarkene, lysbilledseri-

erne og Ordliste til Danmarks Folkelige Broderiers udgivelser. Tyve vignetter hentet fra mønsterarkene har redaktøren givet med som sin signatur.

Mønsterarkene - 128 numre, indeholder hver en redegørelse for et stykke boligtekstil eller beklædning, med tegninger og fotografier af den pågældende komposition og broderiteknik. Enkelte handler om vævning, strikning eller knipling. Desuden en kort omtale af den anvendelse, det har haft i sin tid. Der er derimod ikke givet forslag til nye håndarbejder.

Med dette princip står hvert enkelt ark som en dokumentation, der beholder sin evne til inspiration uforandret. Arkene blev lagt til rette af forstander Gudrun Andresen og højskolelærer Klara Sørensen på Engelsholm,

enkelte med deltagelse af forstander Charlotte Rud, Den danske Husflidshøjskole i Kerteminde. En til to gange om året blev de udsendt i abonnement til medlemmerne. De første blev trykt i folioformat, som endnu i 1950-erne var almindeligt, men fra nr. 100 i det mere tidssvarende A4, enkelte som dobbelte ark. Ved genoptryk blev de efterhånden sat ned til A4, så de nu stort set fremtræder i dette format. Nyt er den digitale udgivelse i ikon-størrelse på TENENS hjemmeside, hvor man kan blade dem igennem og glæde sig over

den rigdom af tekstiler, som derved er blevet tilgængelig. Det er et bekvemt register til at bestille selve arkene, når man har truffet sit valg af enkelte blade eller hele sættet.

Lysbilledserierne. Den allerførste var appetitvækkeren *Danske Bondebroderier* med seks lysbilleder i kartonomslag udgivet af Nationalmuseets fotograf Niels Elswing i samarbejde med Grønlunds forlag. Serien er genudgivet af TENEN i 2011 og kan nu hentes gratis ned på computeren. De følgende serier blev udvalgt af det meget omfattende fotomateriale fra Danmarks Folkelige Broderiers landsdelsudstillinger, som Niels Elswing og ganske få øvrige fotografer havde optaget. De blev udgivet af foreningen i denne rækkefølge:

- *Dansk Almuebroderi før og nu.* Dette er den eneste publikation, hvor der er givet eksempler på nye håndarbejder efter de gamle forbilleder – det blev ikke nogen succes, og de efterfølgende udgivelser viser udelukkende tekstiler og redskaber, som er registreret af Danmarks Folkelige Broderier. Alt har været lånt fra private hjem og er straks efter leveret tilbage forsynet med mærkesedler. Nogle af disse genstande er siden blevet spredt til nye ejere, men det har været en glæde at opleve, at mange af tingene er blevet påskønnet blandt arvingerne og opbevares

med respekt for den kulturarv, de bærer.

- *Hedeboegnen.*
- *Fyns stift.*
- *Lolland-Falster.*
- *Sønderjylland.*
- *Bornholm.*
- *Sydslesvig.* Genudgivet af TENEN som CD-Rom i 2004.
- *Østjylland.*
- *Nordsjælland - Stevns.*
- *Nordjylland.*
- *Vest- og Sydsjælland samt Møn.*
- *Vestjylland.*
- *Seks danske øer – Læsø, Anholt, Sejerø, Fanø, Mandø, Rømø.* Genudgivet af TENEN som CD-Rom i 2002.

Lysbillederne blev i sin tid udgivet i sort/hvid, for farvefotos var endnu i 1960-erne en så kostbar affære, at det lå uden for det overkommelige. Flere af serierne er blevet genudgivet af Mønstertjenesten, og i den forbindelse er flere

af tekstilerne blevet nyfotograferet i farver.

Ved udgivelsen på CD-Rom har billederne i visse tilfælde været ældede, så de har haft behov for billedbehandling, hvilket Frits Lilbæk har gennemført med enestående omhu. Førsteudgivelsen skete i beskedent oplag, gerne tyve eksemplarer. For at sikre bedst mulig kvalitet blev hvert motiv eksponeret tyve gange, så alle eksemplarerne var lige gode.

Det siger sig selv, at den digitale adgang til materialet på den baggrund repræsenterer en umådelig

lettelse for alle til at få direkte kendskab til dette unikke billedværk!

To af lysbilledserierne er som nævnt genudgivet i TENEN-regi. De resterende serier er i TENENs besiddelse i original-version og vil blive genudgivet i de kommende år.

Ordlister til Danmarks Folkelige Broderiers udgivelser. Genudgivet af TENEN i 2011. Ved undervisningen ud fra mønsterark og lysbilledserier viste det sig, at mange ord i de tilhørende tekster var gået ud af daglig brug. Det var navne på beklædning og på redskaber eller tekniske udtryk. Det blev nødvendigt med forklaringer, man kunne have ved hånden. Denne ordliste kan fremdeles være til nytte for alle, som beskæftiger sig med folkedragter og andre historiske emner – listen ligger nu kvit og frit på computeren.

Vignetter. Kataloget illustrerer redaktørens egen begejstring for den opgave at gøre Mønstertjenestens mægtige tilbud tilgængelige for os alle. De er beregnet til at nyde på en iPad læseskærm eller på computer-skærmen – til inspiration, så vi hver for sig også kan klikke hen til alt det øvrige, som her er beskrevet, og fordybe os.

Hanne Frøsig Dalgaard

Note:

Arven er som nævnt tilgængelig fra TENENs Internet-hjemmeside. En del er til gratis download. Vignetter til praktisk brug rekvireres hos webmaster. Mønsterark og CD-rom købes hos formanden.

Denne artikels påfugle-vignet findes på mønsterark nr. 49. Den er oprindeligt brugt på forsiden af ordlistens første udgave fra 1987.

Boganmeldelse:

Væv i tiden – 25 år med Væveskolen.
Redaktion: Lisbeth Tolstrup. Fiber-Feber 2011. ISBN: 978-87-92152-12-1.

Væveskolen i Greve fejrer sit 25 års jubilæum med manér, dels med en udstilling af elevarbejder, dels med en jubilæumsbog. *Væv i tiden* er en appetitvækkende vævebog med fornemme illustrationer og rigtig fin brugsværdi, idet de mange vævninger præsenteres med både helhedsbilleder, detailbilleder og med bindingstegninger – lige at gå til, hvis man selv vil prøve.

Bogen består af bidrag fra flere i kredsen omkring Væveskolen, men fremstår alligevel som en helhed. Den er delt i otte kapitler – kapitel

et giver meget naturligt *Historien om Væveskolen*, og her bliver det klart,

at den drivende kraft i alt er Jytte Bertelsen, der har oprettet skolen, har drevet den og stadig er læreren.

Derefter gås der fagligt til værks. Inden man går til grundbindingerne, får vi et kapitel 2, der gennemgår det, man her kalder *Antikkens bindinger*. Først får vi præsenteret den såkaldt polychrome vævning, der har udgangspunkt i Kina. Man opnår farveskift ved hjælp af oppluk – men kan også bruge en teknik med opbundet mønster. Beiderwand – med udgangspunkt i Slesvig og Holsten – præsenteres, kuvikas med oprindelse i Finland og taqueté, der stammer fra Iran og Syrien. Vi ser fine eksempler på det hele, selvfølgelig med bindingstegninger og praktiske angivelser.

Kapitel 3 gennemgår den enkleste af grundbindingerne. Det hedder *Lærred og fantasi*, hvad der foregriber, at enkelheden tillader et utal af variationer. Vi ser farvernes betydning i skyggevævning, i ikat og reps, og ser ud over repsen rigtig mange af de traditionelle lærredsteknikker, for eksempel bygkorn, såldrejil og skyggevævning. Kapitlet slutter med den sjove japanske sammentrækningsteknik shibori, som med ret simple midler giver overraskende resultater. I løbet af dette kapitel er der blevet lejlighed dels til at fortælle, at man ud over de traditionelle garner også leger med “de magiske materialer”, dels til at bruge en side til at give nogle “Fif til opsætning af væv”. Beskrivelserne af disse fif forekommer mig ikke alle lige gennemskuelige.

Kapitel 4: *Kiper med variationer* viser nogle af de talløse variationer, kiper kan have. Vi ser en fantastisk variant af gåseøjemønstret, ser bru-

gen af brudt kiper, herunder korskipper - og anvendelsen i drejlsvævning. Der gives også en række eksempler på, hvad man kan bruge krystalkiperen til. Væveprogrammet til computeren giver overskud til at gå langt ud i eksperimenter, her vises et af resultaterne i en spændende “netværksbinding”.

Kapitel 5: *Dobbeltvævning* giver eksempler på, hvordan man væver i flere lag, hvordan lagene bytter plads efter et bestemt mønster, hvordan de kan bringes til at hænge mere eller mindre sammen, hvordan forskellig type garn i de forskellige lag opfører sig forskelligt – med frapperende virkninger til følge. Lagene kan have forskellige bindinger, og mulighederne for farveskift er utallige. To lag kan nøjes med at hænge sammen i den ene kant og kan således foldes ud til dobbelt bredde, de kan hænge sammen i begge sider og blive til poser eller tasker. Til det hele er her billeder og bindingstegninger.

Et lille kapitel 6: *Viftekam* fortæller om de muligheder, en kam giver, hvis dens rit sidder i vifteform med skiftevis større tæthed for oven og for neden. Det giver nogle sjove resultater, når tætheden kan varieres under vævningen.

Væveskolen giver med sine

Viftekam.

mange store væve eleverne mulighed for ganske komplicerede vævninger. Bogens eksempler virker meget inspirerende; men hvis du vil afprøve nogle af opskrifterne, er du dårligt hjulpet med en fireskafsvæv. Otte skafter skal du nok i det mindste have.

Kapitel 7: *Computerstyret vævning* fortæller om, hvordan man med en computerstyret væv kan udvide rammen voldsomt. Vi ser som eksempel et projekt, der udnytter, at man nu kan have 24 skafter og et nærmest uendeligt antal trampemuligheder. Computeren holder rede på det hele, når man har indkodet trampeordningen, og væveren kan nøjes med et let tryk på den enlige trampe, der findes.

Kapitel 8: *Andre væveformer* er en opsamling, der fortæller om, at man i Greve arbejder med mange teknikker ud over skaftevævningen: brikvævningens mange muligheder antydes og eksemplificeres, kombination af vævning og skindarbejde foregår virtuost på Væveskolen i Greve, vævede kurve fremstilles på mange spændende måder – og gobelinvævning ser ud til at være et meget væsentligt område på skolen; det ses af de mange dejlige gengivelser på de sidste sider. Bogens konklusion står som et ydmygt sidsteafsnit i slutningen af dette kapitel. Det hedder Nære fællesskaber og fremhæver betydningen af at skabe i et socialt samvær. Dianne Johansen, der har skrevet dette afsnit skriver "... så bliver jeg enormt glad for, at der er sådan en væveskole, hvor man kan blive så inspireret og føle sig så velkommen ...".

Der slutes af med fem registre, hvad der er rigtig godt for bogens

Femkantet kurv med koste. Højde 5,5 cm. Anne Madsen.

brugsværdi. Det er en liste over lærere og gæstelærere på skolen, navneliste over personer, der haft særlig betydning for skolen, en litteraturliste, en forhandlerliste og et stikordsregister. Den første af listerne antyder den mangfoldighed af inspiration, der er tilflydt eleverne gennem alle årene.

Man glædes over de flotte billeder af elevprodukterne, og det ses helt klart, at der ved fremstillingen ud over vævningen også lægges stor vægt på skrædderarbejdet. Det må også være personer med gode kundskaber i skindarbejde, der har færdiggjort punge og tasker mv.

Væv i tiden er med sin fine udførelse og sin pæne indbinding en god bog at blade i – men først og fremmest er den lærerig og inspirerende, et værdigt middel at fejre et flot 25 års jubilæum med. Man får respekt for skolens grundlægger og lærer.

Bent Bille

P.S. Der er mulighed for at se de afbildede vævninger med mere i virkeligheden. Væveskolens jubilæumsudstilling er indtil slutningen af september opsat i Hørvævmuseet på Krengerup.

Telefonliste for TENENs bestyrelse mv.

<i>navn</i>	<i>adresse</i>	<i>telefon / ePost</i>	<i>bverv</i>
Annet Laursen Skjelsager	Dorthesvej 2 3520 Farum	44 95 05 55 <i>silke-annet@silke-annet.dk</i>	formand + redaktion
Lone de Hemmer Egeberg	Teglgården 66 st.th 3460 Birkerød	45 81 05 05 <i>debemmeregeberg@gmail.com</i>	næstformand + korrektur
Bent Bille	Søndergade 66 5620 Glamsbjerg	64 72 15 65 <i>familien.bille@get2net.dk</i>	kasserer
Lis Slottved	Hjarupvej 10 6200 Aabenraa	74 63 03 50 <i>slottved@privat.dk</i>	sekretær + korrektur
Vibeke Lilbæk	Kollerødvej 39 3450 Allerød	23 92 42 85 <i>vofl3450@gmail.com</i>	redaktion
Maj Ringgaard	Helmsvej 37 2880 Bagsværd	21 40 43 76 <i>Maj.Ringgaard@natmus.dk</i>	bestyrelse
Tina Ejlertsen	Hedebovej 29A 5750 Ringe	41 43 67 87 <i>tejlertsen@gmail.com</i>	bestyrelse
Hanne Frøsig Dalgaard	Bredebovej 33, 6.tv 2800 Lyngby	45 88 32 67 <i>hfd@tdcadsl.dk</i>	suppleant + korrektur
Anni Bloch	Thingvalla Allé 5, 2300 København S	32 59 59 77 <i>annibloch@gmail.com</i>	suppleant
Flemming Lundholm	Ravningvej 10, Ravning, 6760 Ribe	75 43 77 06	suppleant
Margit Ambeck	Lyshøjgårdsvej 87, 1.th 2500 Valby	36 30 61 50 <i>m.ambeck@gmail.com</i>	revisor
Hanne Schneller	N. Frihavns-gade 49, 2.tv 2100 København Ø	35 38 35 45 <i>hanne.schneller@hotmail.com</i>	revisor- suppleant
Susanne Nielsen	Grusgravvej 10 4660 Store Heddinge	56 50 11 26	forklæder
Vibeke Ervø	Åfløjen 4, 2. tv 2700 Brønshøj	44 85 18 44 <i>vibeke.ervo@gmail.com</i>	kalender
Frits Lilbæk	Kollerødvej 39 3450 Allerød	23 92 42 85 <i>vofl3450@gmail.com</i>	redaktion + webmaster

*Hvert nummer af bladet har sin egen side på Internet med henvisninger og supplerende materiale.
Find TENEN på Internet – <http://tenen-dk.homeunix.org/tenen/>*

TENENs kalender er flyttet til det løse ark med adressen.

Huskede du at betale kontingent ? - kononr. er i kolofonen på side 2.

The History of APRONS

I don't think our kids know what an apron is. The principal use of Grandma's apron was to protect the dress underneath, because she only had a few, it was easier to wash aprons than dresses and they used less material, but along with that, it served as a pot holder for removing hot pans from the oven.

It was wonderful for drying children's tears, and on occasion was even used for cleaning out dirty ears.

From the chicken coop, the apron was used for carrying eggs, fussy chicks, and sometimes half-hatched eggs to be finished in the warming oven.

When company came, those aprons were ideal hiding places for shy kids.

And when the weather was cold grandma wrapped it around her arms.

Those big old aprons wiped many a perspiring brow, bent over the hot wood stove.

Chips and kindling wood were brought into the kitchen in that apron.

From the garden, it carried all sorts of vegetables. After the peas had been shelled, it carried out the hulls.

In the fall, the apron was used

to bring in apples that had fallen from the trees.

When unexpected company drove up the road, it was surprising how much furniture that old apron could dust in a matter of seconds.

When dinner was ready, Grandma walked out onto the porch, waved her apron and the menfolks knew it was time to come in from the fields to dinner.

It will be a long time before someone invents something that will replace that old time apron, that served so many purposes.

Grandma used to set her hot baked apple pies on the window sill to cool. Her granddaughters set theirs on the window sill to thaw.

They would go crazy now trying to figure out how many germs were on that apron. But I don't think I ever caught anything from an apron.

Ukendt forfatter

Ill.: F C LUND – En Pige fra Dannevirke

*Teksten cirkulerer på Internet
Formidlet til TENEN af Jean Bonfils*

